

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Kőnigné Nagy Magdolna
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Kőnigné Nagy Magdolna
Levelezési cím: 7252 Attala, Széchenyi u. 20/a
Telefonszám: 06304545977
E-mail cím: konignemagdi73@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Csuhészék készítés**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²

nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Attala tájház**

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

települési tájegységi ágazati

amely értéktár neve: **Attalai Értéktár Bizottság**

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A kukoricacsuhé a fonható szálak anyagok közül a legfiatalabb a mi népi kultúránkban. A Kárpát - medencében a kukoricacsuhé felhasználása akkor lendült fel leginkább, amikor a mocsarakat lecsapolták, és kevesebb lett a gyékény. A csuhézás a Jászságban, a Dél-Dunántúlon és Hajdú-Biharban vált a legelterjedtebbé.

A kézzel készített különleges használati tárgyak, befont székek segítenek becsempészni a népművészet egy kis darabját az otthonokba. Sokan gondolják, hogy a kukoricacsuhé értéktelen szemét, pedig csak egy kis fantázia kell és gyönyörű szép alkotások lehetnek belőle. Ősszel, kukoricaszedés után, fosztáskor külön válogatják az alkalmas kukoricacsuhét, a napon szárítják, majd kötegelik. A csomókat gyöngyfűzészerűen a csűrben tárolták száraz, levegős helyen, megelőzve ezzel a penész kialakulását. Az alapanyag gyűjtés lényege, hogy legyen jól megérve és a belső, szép, fehér, selymes leveleket használják fel, amelyek a kukoricacsövet fedik. Feldolgozás előtt a kukoricacsuhét langyos vízbe áztatják, és jól kicsavarják.

Minden remekmű egy saját farámán készül el, előre kirajzolt és szegekkel megjelölt formán, egy szegről indul el a sodrás művészete, szegtől-szegre haladva kerül fel a darab a rámára, amit még le kell szőni, sodorva vagy laposra öltve, megadva a termék végső formáját és díszét. Miután a farámán megszáradt a darab, a szegeket kihúzzák és leszedik a formáról. – A nedves csuhé hagyja magát formálni, engedelmeskedik. Miután megszárad a kész termék, megőrzi a formáját. A törökbúzának többféle fajtája van, a hosszú levelű lófogút használjuk a sodráshoz, a vöröses színben pompázó kisebb levelű csuhét pedig virágok – rózsák, tulipánok – készítéséhez.

A csuhé lábtörlő, - papucs és - szatyor készítése a 20. században, főleg az első világháború után terjedt el, és sok szegényparaszti családnak biztosított az önellátáson felül szerény téli keresetet. A csuhéfonás új keletű, mégis a szalmafeldolgozás mellett a legelterjedtebb paraszti házi munka, illetőleg háziipar volt, mivel nyersanyaga mindenütt rendelkezésre állt. Elterjesztéséhez az 1930-1940-es években szervezett háziipari tanfolyamok is hozzájárultak.

Minden időszakban más és más tárgyak kerülnek ki a kézműves keze alól. Karácsonykor például angyalkák, csengők, gömbök, csillagok, dióbélből készült kis dísz tárgyak készülnek a műhelyben. Húsvétkor nyuszikák, bárányok, tojások, csibék születnek. Az év folyamán mindenféle tárggyal – lámpabúra, fülbevaló, kosárcák, székek stb.

A vázas szerkesztésű, bekötött ülésű széktípus ugyan nagyobb hozzáértést kívánt, ám elterjedésével szükségképpen velejárt a hozzáértők kinevelődése is. A mintázatok többnyire nagyon egyszerűek. Feltehető, hogy az összetettebb minták kialakulásának az adott lendületet, hogy a kukorica termelésének meghonosodása nyomán, elterjedt a finomabb mintázásra igen alkalmas csuhé. A munkát fatűvel és szálbehúzó kampóval végezték.

Az egyszerűen sorba felvetett mintát a székülőke fölött és alatt egy elkezdett szál körbe-körbetekerése (elől és hátul fordulókkal). Ha ráülünk, egyszerre érezzük, hogy stabil és puha. Hosszabb üldögélés sem okoz kényelmetlenséget, párnát sem kell használni.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A csuhé egy csodálatos élő anyag, a természet csöppnyi része, egy kis fantázia kell hozzá és egyedi hasznos tárgyak készíthetők belőle. A használati tárgyaktól kezdve, a lakásdíszekig széles a választék. Nagyszüleink székei újra divatosak váltak. A kukoricacsuhé is alkalmas erre a célra, hisz természetes anyag. Újonnan készített székvázak is be lehet fenni, a támla részen is lehet a kényelmességet biztosító mintás szövés. A gyerekek számára is készülhet csuhéval befont ülőalkalmatosság. Egy csuhéval befont szék, legyen az kicsi, vagy nagyobb, barátságossá, hangulatossá teheti otthonunkat. A NMI, szakkör programjában is elsajátítható, ez a fajta népi mesterség

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Attalai tájház

<https://mandadb.hu/tetel/737709/Szobabelsok>

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.attala.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról